

LAUDATIO K 10. VÝROČIU ÚMRTIA ING. PAVLA JAMBORA, CSc.

(1938 - 2005)

doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.
NPPC-VÚPOP Bratislava

Milý Palcko,

dovoľ mi, aby som Ťa tam hore takto familiárne oslovila. Ani neviem, či si počas svojho života nejaké laudatio mal. Možno pri výročí Tvojich 60. rokov, alebo pri inej príležitosti, neviem. Laudatio v slovníku cudzích slov znamená pochvalu a prejav vďaky za zásluhy. Nuž, Ty by si to možno ani nechcel (vždy si bol skromný), ale ja som sa podujala predniesť laudatio na Tvoju počesť, kvôli tomu aký si bol človek a aké spomienky si v nás, ktorí sme Ťa poznali, zanechal...

Laudatio

Ing. Pavel Jambor, CSc. patrí do galérie vedúcich osobností slovenského i medzinárodného pôdoznanectva. Bol popredným predstaviteľom aplikovaného pôdneho prieskumu na Slovensku s aspektom na priamy kontakt s užívateľom pôdy, významný erodológ zameraný na ochranu a systémy protieróznej agrotechniky, hlavný koordinátor viacerých výskumných projektov, editor vedeckých prác VÚPOP, autor a spoluautor približne 120 vedeckých a odborných prác, príspevkov a dokumentov, prezident Slovenskej pôdoznaneckej spoločnosti a dlhoročný prispievateľ do Roľníckych novín.

Ing. Pavel Jambor, CSc. sa narodil 10. januára 1938 v Potvoriciach, okr. Nové Mesto nad Váhom. Po ukončení Strednej všeobecno-vzdelávacej školy začal v rokoch 1957 – 1962 študovať na Vysokej škole poľnohospodárskej (VŠP) v Nitre, kde získal titul Ing. (1962). Bol absolventom Agronomickej fakulty VŠP v odbore Fytotechnika. Svoju vedeckú dizertačnú prácu (CSc.) obhájil na Agronomickej fakulte Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre v roku 1974.

Ako absolvent VŠP sa krátko zamestnal v JRD Pobedim ako agronóm, neskôr začal pracovať ako výskumný pracovník vo Výskumnom ústave pôdoznanectva a výživy rastlín v Bratislave (1964 – 1971). Ďalším jeho pôsobiskom bola Štátna melioračná správa v Bratislave, kde pracoval ako technik špecialista v rokoch 1971 – 1975. Po 5 rokoch pôsobenia na ŠMS už natrvalo zakotvil vo Výskumnom ústave pôdoznanectva a výživy rastlín v Bratislave. Tento ústav bol neskôr premenovaný na Výskumný ústav pôdnej úrodnosti až do súčasného názvu. V roku 1998 sa premenoval na Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy. Ako samostatný vedecký pracovník dosiahol kvalifikačný stupeň IIa. v roku 1983. Na dôchodok odišiel 1.2.2001, avšak aj naďalej sa zapájal do vedeckých a ústavných aktivít na čiastkový pracovný úväzok.

Na ústave zastával niekoľko významných postov ako vedúci viacerých oddelení (Oddelenie VTEI od roku 1978, Oddelenie regionálnej pedológie v roku 1989, vedúci

Pedologického konzultačného strediska, pričom poradenskú činnosť pre poľnohospodárov vykonával nepretržite). V rokoch 1991 – 1995 tri krát preberal funkciu námestníka riaditeľa, v roku 1995 pracoval ako vedúci Oddelenia odborných a edičných služieb a v roku 1999 bol na krátky čas vymenovaný za zástupcu riaditeľa VÚPOP Bratislava.

Ing. Pavel Jambor, CSc. začal svoj odborný rast vo Výskumnom ústave pôdoznavectva a výživy rastlín v období vykonávania Komplexného prieskumu poľnohospodárskych pôd, kde pracoval ako terénny pôdoznalec. Podieľal sa na riešení mnohých praktických úloh pre rôzne poľnohospodárske podniky, kedy do terénu prizýval aj mladých výskumníkov, aby vedeli, ako pôdy vyzerajú v praxi. V rámci vlastnej špecializácie sa zamerával na výskum erodovaných pôd a protieróznych opatrení (vydal metodickú príručku, ktorá je doteraz citovaná). Sústredil sa na ciele výskum zameraný na ochranu a systémy ochrany protieróznej agrotechniky, je autorom preventívnych ekologizačných opatrení pre erodované a slané pôdy. Aj v medzinárodnom kontexte bol známy ako významný erodológ, aktívny ako člen pracovných skupín pre ochranu pôd a eróziu pôd (programy COST, ARGEDONAU).

Ing. Pavel Jambor, CSc. je autorom a spoluautorom približne 120 vedeckých a odborných prác, príspevkov a dokumentov, z toho 4 knižných publikácií: „Hlavné faktory produkčnej schopnosti krajiny“ (1984), „Pôda a výživa rastlín“ (1985), „Metodika protierózneho obrábania pôdy“ (1998), „Aspects of the Erosion by Water in Austria, Hungary and Slovakia“ (2003). Nedokončeným ostal jeho päťjazyčný pôdoznalecký slovník, ktorý bol vydaný a predložený odbornej verejnosti „in memoriam“. Tejto úlohy – dokončiť jeho započaté dielo sa zhostili viacerí pôdoznalci, boli to: prof. Dipl. Ing. Othmar Nestroy, prof. Ing. Alois Prax, CSc., doc. Ing. Zoltán Bedrna, DrSc. a prof. Ing. Rudolf Šály, DrSc. Na koordináciu prác sa podujala doc. RNDr. Jaroslava Sobočková, CSc. a výsledkom bolo dielo „Pôdoznalecký slovník“ vydané v roku 2011.

Celkovo sa vo svojej profesijnej aktivite angažoval v aplikovanom pôdoznavectve s priamou väzbou na užívateľov pozemkov. V jeho práci treba vyzdvihnúť veľmi plodnú symbiózu čistého pôdoznavectva s praktickým riešením výsledkov vedy a výskumu pre poľnohospodársku prax. Bol hlavným koordinátorom viacerých národných i medzinárodných výskumných projektov. Ako vedúci Oddelenia VTEI bol dlhoročným editorom vedeckých prác VÚPOP, korektorom anglických textov, aktívnym v knižničných službách. Ing. Pavel Jambor, CSc. mal záľubu v lingvistike. Mal veľký talent na jazyky, dohodovoril sa po anglicky, nemecky a rusky. Svoje jazykové schopnosti si prehľbil štúdiom na Univerzite 7. listopadu v Prahe v rokoch 1970-1971, kde absolvoval štátnicu z anglického jazyka.

Veľmi známe boli jeho príspevky do Roľníckych novín, kde bol aktívnym dlhoročným prispievateľom. Evidujeme množstvo publikovaných novinových článkov pre odbornú i laickú poľnohospodársku prax. Príspevky sa týkali mnohých aplikácií hospodárenia na pôdach v rôznych vegetačných obdobiach a pre praktického poľnohospodára mali vysokú hodnotu.

Ing. Pavel Jambor, CSc. bol členom národných i medzinárodných spoločností a komisií, nositeľom viacerých vedeckých vyznamenaní. Bol predsedom Pedologickej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV, riadny člen Československej akadémie zemедělské (1964 – 1989), riadnym členom Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (od 1993), člen vedeckých a redakčných rád viacerých inštitúcií, člen Medzinárodnej spoločnosti pre pôdoznalecké vedy (IUSS), člen Európskej

spoločnosti pre ochranu pôdy (ESSC), člen Európskej konfederácie pôdoznaleckých spoločností (ECSSS). Jeho výrazná odborná reputácia bola ocenená niekoľkými vyznamenaniami (Diplom SAPV za rozvoj vedy, rezortné uznanie). Je nositeľom medaily Juraja Fándlyho *in memoriam* (2005) SSPLPVV pri SAV.

Bol predsedom Societas pedologica slovacica po niekoľko volebných obdobiach (1992 – 2005). Latinský názov spoločnosti *Societas pedologica slovacica* je jeho návrhom, ktorý sme na jeho počesť už ďalej nemeni. Vo funkcii výkonného sekretára SPS som mala česť s ním spolupracovať, hlavne pri organizácii pôdoznaleckých dní. Bol neúnavný organizátor, mal pôdoznalstvo a pôdoznalcov veľmi rád a naplno sa im venoval. Bohužiaľ, naposledy organizovaných 4. pôdoznaleckých dní v Čingove (14. – 16. 6. 2005) sa nedožil. Skonal len niekoľko dní pred ich zahájením po krátkej ťažkej chorobe dňa 9. júna 2005.

Aký prínos mal Ing. Pavel Jambor, CSc. pre ústav a slovenské pôdoznalstvo? To čo teraz poviem, nie je len o jeho výskume a vede. Nevie, či sa ešte niekomu podarí nadviazať tak úzky kontakt s poľnohospodárskou praxou a prekonať a vyplniť tak veľké medzery medzi vedou a ich užívateľmi. On to skutočne dokázal, vytvoril veľmi dobré kontakty a spoluprácu s viacerými poľnohospodárskymi družstvami ako modelovými podnikmi. Tieto kontakty sú neoceniteľné a doteraz sú naplno využívané jeho nasledovníkmi.

Predovšetkým to bol PVOD Kočín, kde keď prišiel, vždy sa cítil ako doma. Dôverne poznal celý chotár tohto družstva nielen preto, že tam majú ukážkové hnedozeme, ale že na ne pôsobí vodná erózia a jeho postrehy ako sa vysporiadať s týmto degradačným fenoménom boli veľmi podnetné. Mal úprimne rád tohto „poľnohospodárskeho tigra“ (ako ho nazýval), a ktorého pracovný tím považoval za svojich priateľov. Vzájomné pracovné vzťahy prerástli do priateľstva pri organizácii viacerých podujatí (napr. pedologických exkurzií doma i v zahraničí, významných jubileí a v súčasnosti i v praktickom riešení otázok Spoločnej poľnohospodárskej politiky). Mne ostáva len dúfať, že ním vybudované dielo nezanikne a bude naďalej pretrvávať.

Toto spomienkové stretnutie k 10 výročiu úmrtia Ing. Pavla Jambora, CSc. má za cieľ si pripomenúť, že sme časť života strávili s vedecky a ľudsky výnimočnou osobnosťou, ktorá výrazným spôsobom prispela k rozvoju pôdoznalstva a rozširovaniu pôdoznaleckých poznatkov do poľnohospodárskej praxe. Pamiatka na Ing. Pavla Jambora, CSc. a jeho prácu zostane s nami a bude inšpiráciou pre všetkých, ktorí ho budú nasledovať.

Česť jeho pamiatke!